

Van Aartsen

brenge. De militaire operatie, waarvan de algemene lijnen ons bekend zijn, is erop gericht om uiteindelijk daarop uit te komen. Dan moeten wij wel weten wat zo'n interim-regering zou moeten doen en op welke wijze wij zo'n interim-regering zouden kunnen ondersteunen, wat de militaire arrangementen daarvoor zouden moeten zijn en hoe die eruit zien. Dat zijn allemaal thema's en vraagstukken die aan de orde zijn. Het is volgens mij niet aan de Nederlandse regering om nu eens uit de doeken te doen hoe de diverse elementen van die militaire operatie eruit zien, mits wij maar het gevoel hebben dat die proportioneel is en rekening houdt met de mogelijkheid om die brede coalitie in Kabul tot stand te brengen.

De algemene beraadslaging wordt geschorst.

De vergadering wordt van 13.25 uur tot 14.15 uur geschorst.

De **voorzitter**: De ingekomen stukken staan op een lijst die op de tafel van de griffier ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

Regeling van werkzaamheden

De **voorzitter**: Ik stel voor, dinsdag aanstaande te stemmen over de moties nota Alcoholbeleid te weten:

- de motie-Hermann over aanduidingen op de verpakking van dranken met gedestilleerde alcohol en controle op de verkoop (27565, nr. 5);
- de motie-Hermann c.s. over verkoop van dranken met gedestilleerde alcohol via uitsluitend slijterijen (27565, nr. 6);
- de motie-Oudkerk c.s. over een verbod op alcoholmarketing gericht op jongeren (27565, nr. 7);
- de motie-Oudkerk c.s. over een verbod op happy hours (27565, nr. 8);
- de motie-Buijs c.s. over specifiek beleid gericht op het terugdringen van alcoholmisbruik onder jongeren (27565, nr. 9);
- de motie-Buijs c.s. over de GGD als

preventieconsulent in het basisonderwijs (27565, nr. 10);

- de motie-Kant c.s. over aanscherping van de zelfreguleringscode (27565, nr. 11);
- de motie-Kant over de NIGZ-voorstellen voor onderzoek en monitoring (27565, nr. 12);
- de motie-Kant over extra geld voor voorlichting en preventie (27565, nr. 13);
- de motie-Rouvoet c.s. over een waarschuwingstekst op verpakkingen van alcoholische producten (27565, nr. 14);
- de motie-Rouvoet c.s. over het relateren van openbare dronkenschap aan een bepaald alcoholprocentage (27565, nr. 15);
- de motie-Van der Vlies c.s. over een wettelijk verbod op stunt-aanbiedingen en dumprijzen van drank (27565, nr. 16);
- de motie-Lambrechts c.s. over integraal alcoholmatigingsbeleid (27565, nr. 17).

Ik stel voor, toe te voegen aan de agenda van de volgende week:

- het wetsvoorstel Wet op het onderwijstoezicht (27783) (korte plenaire afronding);
- het wetsvoorstel Wijziging van enige bepalingen van de Wet verontreiniging oppervlaktewateren in verband met de zuivering van stedelijk afvalwater en toekenning bevoegdheid aan waterschapsbesturen tot vergunningverlening (27615).

Ik stel voor, toe te voegen aan de agenda van 13, 14 en 15 november:

- het wetsvoorstel Regels met betrekking tot de positionering van de reïntegratiediensten van de Arbeidsvoorzieningsorganisatie (Wet verzelfstandiging reïntegratiediensten Arbeidsvoorzieningsorganisatie) (27549);
- het wetsvoorstel Enkele wijzigingen in wetten op het terrein van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (Verzamelwet SZW-wetten 2001) (27897);

en de gezamenlijke behandeling van:

- het wetsvoorstel Regels inzake stankemissie van veehouderijen in ontwikkelings- en verwevingsgebieden (Wet stankemissie veehouderijen in landbouwontwikkelings- en verwevingsgebieden) (27835);
- het wetsvoorstel Regels inzake ammoniakemissie uit tot veehouderijen behorende dierenverblijven

(Wet ammoniak en veehouderij) (27836);

- het wetsvoorstel Wijziging van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 (afschaffing vrijstelling enkele overheidsbedrijven en voorkoming incidentele voor- en nadelen) (27784);
- het wetsvoorstel Wijziging van de Wet melding ongebruikelijke transacties en de Wet identificatie bij financiële dienstverlening 1993 met het oog op het verplichtstellen van de identificatieplicht en van de meldingsplicht van ongebruikelijke transacties door handelaren in zaken van grote waarde (28018).

Ik stel voor, te behandelen in de vergaderingen van 27, 28 en 29 november:

- het wetsvoorstel Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (VIII) voor het jaar 2002 (28000-VIII);

en de gezamenlijke behandeling van:

- het wetsvoorstel Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (XIV) voor het jaar 2002 (28000-XIV);
- het wetsvoorstel Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Diergezondheidsfonds voor het jaar 2002 (28000-F).

Ik stel op verzoek van de vaste commissie voor Verkeer en Waterstaat voor, de wens te kennen te geven, nadere inlichtingen te ontvangen over de voorgenomen Oprichting Stichting Kenniswijk.nl (27502, nr. 2).

Ik deel mee dat ingevolge artikel 69, tweede lid, van het Reglement van orde de aangehouden moties 27419, nr. 3, 27622, nr. 67, en 27700, nr. 88, zijn vervallen.

Ik stel voor, te besluiten dat de motie-Van Middelkoop over een wijziging van de Comptabiliteitswet (27677, nr. 14) opnieuw wordt aangehouden. Dit betekent dat de in de artikel 69, tweede lid, genoemde termijn van 60 dagen voor de hiervoor genoemde motie opnieuw is gaan lopen.

Aangezien voor de stukken gedrukt onder de nummers 23908 (R1519), nrs. 51, 52, 53 en 54, 24493 (R1557),

Voorzitter

nr. 12, 27785, 27787 (R1685), 27806 (R1687), 27814 (R1688), 27815 (R1689), 27816 (R1690), 27817 (R1691), 27885, 27902 (R1694), 27907, 27919, 28011 (R1696), 28021 (R1697), 28022 (R1698) en 28023 (R1699) de termijnen zijn verstreken, stel ik voor dat wat deze Kamer betreft de daarbij ter stilzwijgende goedkeuring overgelegde stukken zijn goedgekeurd. Ik stel voor, deze stukken voor kennisgeving aan te nemen.

Aangezien voor de stukken 23490, nrs. 174 t/m 192, 27794, 27796, 27808, 27822, 27860, 27864, 27883, 27889 en 27901 de termijnen zijn verstreken, stel ik voor, deze stukken voor kennisgeving aan te nemen.

Overeenkomstig de voorstellen van de voorzitter wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Van Oven.

De heer **Van Oven** (PvdA): Voorzitter. Vanochtend tijdens het begrotingsonderzoek voor het hoofdstuk Justitie, bleek er discussie te bestaan over de vraag in hoeverre de budgetflexibiliteit in de memorie van toelichting behoort te worden aangegeven. Die discussie is ook al gevoerd in het kader van de schriftelijke vragenronde voorafgaand aan de begroting. Daarop was echter geen bevredigend antwoord gekomen en vanochtend dus ook niet. In verband daarmee heb ik samen met de collega's Van de Camp en Dittrich een motie ingediend, die nu onderdeel uitmaakt van de beraadslagingen van de Kamer. Om na eventuele aanneming vrucht te kunnen dragen, moet er echter over deze motie vandaag worden gestemd; volgende week is namelijk de begrotingsbehandeling van Justitie gepland. Ik stel daarom voor om de stemming over de motie nog heden te doen plaatsvinden.

De heer **Weisglas** (VVD): Ik ben geen justitiewoordvoerder en wij moeten natuurlijk ook niet tijdens de regeling de discussie van vanochtend overdoen. Had u dit echter niet allemaal eerder kunnen bedenken?

De heer **Van Oven** (PvdA): Niet of nauwelijks. Wij hebben namelijk eerst kennisgenomen van de memorie van toelichting op de begroting, waarin was vermeld dat de minister van Justitie het niet

opportuun vond om die budgetflexibiliteit aan te geven. Vervolgens is daarover een tiental schriftelijke vragen gesteld. De minister is bij zijn standpunt gebleven, terwijl hij heel goed wist dat dit standpunt bij een aantal Kamerleden leefde. Hij zal zich dus hebben gerealiseerd dat een verzoek zoals in de motie verwoord het gevolg zou kunnen zijn.

De heer **Van Middelkoop** (Christen-Unie): Ik heb een gedeeltelijk procedurele en gedeeltelijk inhoudelijke vraag. Is hetgeen wordt gevraagd, uitsluitend van toepassing op de begroting van het ministerie van Justitie of op alle begrotingen?

De heer **Van Oven** (PvdA): Dat is inderdaad zowel een procedurele als een inhoudelijke vraag. Dit is van toepassing op de begroting van Justitie. Echter, in een groot aantal andere begrotingshoofdstukken, zoals Onderwijs, Sociale Zaken, Defensie, Buitenlandse Zaken en AZ, is wel budgetflexibiliteit betracht. Het departement van Justitie plaatst zich in een uitzonderingspositie.

De **voorzitter**: Ik weet niet in hoeverre fracties er rekening mee hebben gehouden dat er vandaag wordt gestemd. Voorzover ik dat kan weten, denk ik niet dat dit het geval is. Wij moeten echter flexibel zijn. Kunnen wij afspreken dat wij vanmiddag om 16.00 uur à 16.15 uur stemmen? Wij onderbreken dan daarvoor de behandeling van de begroting van Buitenlandse Zaken. Dit lijkt mij de beste oplossing. Ik zie de aanwezigen alom knikken. Mijnheer Van Oven, wat vindt u ervan?

De heer **Van Oven** (PvdA): Ik denk dat ik mede namens de heren Van de Camp en Dittrich spreek, als ik zeg dat dit een uitstekend idee is.

De **voorzitter**: Om ongeveer 16.00 uur zal over deze motie worden gestemd.

Ik geef het woord aan de heer Buijs.

De heer **Buijs** (CDA): Voorzitter. Mede namens mijn collega's Oudkerk van de PvdA, Hermann van GroenLinks en Kant van de SP vraag ik om het verslag van het algemeen overleg over het Slotervaart-ziekenhuis op de agenda van de plenaire vergadering te plaatsen.

De **voorzitter**: Dat kan volgende week, zo neem ik aan?

De heer **Buijs** (CDA): Wat ons betreft wel.

De **voorzitter**: Ik zal daar later een voorstel voor doen.

Het woord is aan de heer Van der Steenhoven.

De heer **Van der Steenhoven** (GroenLinks): Voorzitter. Mijn fractie ontvangt graag een brief van de ministers Netelenbos en Pronk over de nieuwsuitzending van RTL4 van gisteren waarin melding wordt gemaakt van een ernstige vervuiling van het grondwater bij de aanleg van de HSL-Zuid. Het gaat om het ophogingsmateriaal. Kennelijk is er geen goede afscherming van het grondwater. Wij ontvangen graag het rapport daarover. Ik vraag beide ministers wanneer zij hiervan op de hoogte zijn gesteld en wat zij eraan zullen doen.

De **voorzitter**: Ik stel voor, dit gedeelte van het stenogram door te geleiden naar het kabinet.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Rietkerk.

De heer **Rietkerk** (CDA): Voorzitter. Naar aanleiding van het bericht in het Algemeen Dagblad van vanmorgen met als titel "Recherche beneden alle peil" vraag ik via u een brief aan de minister van Justitie waarin hij een inhoudelijke reactie geeft. Ik vraag, deze reactie aan de Kamer te zenden voor de behandeling van de politiebegroting maandag aanstaande.

De heer **Van Heemst** (PvdA): Ik verzoek aanvullend, dit verzoek ook voor te leggen aan de minister van Binnenlandse Zaken als politieminister.

De **voorzitter**: Ik zie dat de heer Rietkerk daar geen bezwaar tegen heeft. Ik stel voor, dit gedeelte van het stenogram door te geleiden naar het kabinet.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Bolhuis.

Voorzitter

De heer **Bolhuis** (PvdA): Voorzitter. Wij hebben gisteren overleg gevoerd met de ministers van Economische Zaken en VROM over hun brief met betrekking tot het duurzaam nationaal inkomen. Kan het verslag van dat overleg op de agenda van de plenaire vergadering voor de komende week worden geplaatst?

De **voorzitter**: Ik zal de Kamer daarover een nader voorstel doen.

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (V) voor het jaar 2002 (28000-V).**

De algemene beraadslaging wordt hervat.

Minister **Van Aartsen**: Mevrouw de voorzitter. Ik zal nu het vraagstuk van de uitbreiding van de NAVO behandelen. De nieuwe agenda van de NAVO biedt een extra ratio voor de uitbreiding. Daar hebben de heren Koenders, Hoekema en Van Middelkoop vragen over gesteld.

Mevrouw **Karimi** (GroenLinks): Wanneer komt het humanitaire en het militaire gedeelte van de beantwoording over Afghanistan aan bod?

Minister **Van Aartsen**: Ik dacht dat ik daar al zeer uitvoerig op was ingegaan. Overigens zal de collega voor Ontwikkelingssamenwerking het humanitaire gedeelte voor haar rekening nemen.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat u daar eerst op wacht, mevrouw Karimi. Anders kunt u altijd nog op een later tijdstip uw vragen stellen.

Minister **Van Aartsen**: De NAVO staat aan het begin van een proces van uitbreiding. De Nederlandse inzet is er vooral op gericht om de discussie binnen de NAVO op een gestructureerde wijze te laten plaatsvinden, zodat de situatie die zich voordeed tijdens de NAVO-conferentie in Madrid vermeden kan worden. Wij houden vast aan de criteria die wij op de Top van

Washington zijn overeengekomen. De aspirant-toetreders moeten bereid en in staat zijn om de verantwoordelijkheden en verplichtingen van het lidmaatschap na te komen. Daartoe is een traject afgesproken van diepgaande consultaties over de nodige militaire aanpassingen in het kader van het zogeheten "members-hip action plan". Pas in mei volgend jaar zal in Reykjavik daarvan de balans worden opgemaakt. Daarop volgt de analyse over de voortgang en de mate van voortgang van elk van deze landen. Die analyse moet vervolgens worden betrokken bij de volgende twee criteria die indertijd in Washington zijn overeengekomen: de toetreding moet de algemeen politieke en strategische belangen van het bondgenootschap bevorderen en de uitbreiding moet de algemene Europese veiligheid en stabiliteit bevorderen. Die factoren zullen zorgvuldig worden afgewogen met het oog op de besluitvorming tijdens de NAVO-top in november volgend jaar in Praag.

Het minst verstandige dat wij kunnen doen, is deze zorgvuldige afweging in deze fase doorbreken met het voorbarig uitspreken van bepaalde uitbreidingsformules. Ik denk dat het ons wellicht zal helpen bij de vele contacten met de kandidaat-leden voor het NAVO-lidmaatschap, maar het kan op dit moment geen zekerheden bieden. Ik denk dat wij alles op alles moeten zetten om te voorkomen dat er weer hetzelfde gebeurt als in Madrid, toen de uitbreidingsronde veel weg kreeg van een schoonheidswedstrijd.

De heer **Verhagen** (CDA): Om herhaling van Madrid te voorkomen, wil ik van de minister op korte termijn horen hoe hij de voortgang van de kandidaat-lidstaten op de verschillende dossiers apprecieert. Als wij geen keuze maken, zijn er andere lidstaten die dat voor ons doen. Dat is in Madrid in feite ook gebeurd. Toen konden wij hoog en laag springen, maar toen konden wij niet meer beslissen over de toetreding van bepaalde landen.

Minister **Van Aartsen**: Dat is een belangrijk punt. Ik herinner mij de discussie nog die hier in het parlement heeft plaatsgevonden. Juist daarom moet dat ook voorkomen worden. Op dit moment is de tussenstand moeilijk te geven omdat wij de kandidaat-lidstaten hebben

gevraagd hun gegevens aan te leveren ten behoeve van de bijeenkomst in Reykjavik. Dat is waarschijnlijk ook het moment waarop de Nederlandse regering in het traject naar Praag in november 2002 met een analyse kan komen en kan aangeven wat zo ongeveer de richting is waarin zij denkt. Als dit wat gerationaliseerde proces heeft plaatsgevonden waarvoor wij ons de afgelopen periode in NAVO-verband zo hebben ingezet, dat is besproken in de NAVO-bijeenkomst in Boedapest en dat zal worden vastgesteld tijdens het NAVO-overleg in december, kunnen wij zowel in de richting van het NAVO-bondgenootschap als in de richting van de NAVO-kandidaten duidelijker aangeven hoe dat proces zal verlopen. Iedereen herinnert zich de situatie in Madrid en de daaruit voortgekomen frustratie. Wij moeten er dan ook alles aan doen om dat te voorkomen. Naar mijn indruk is het de afgelopen periode ook wel gelukt om gaandeweg in die richting te werken.

De heer **Verhagen** (CDA): Ik zou toch graag een wat concretere toezegging krijgen. Het traject dat de minister schetst, vind ik prima, maar dan wil ik als parlementariër ook volwaardig mijn zegje kunnen doen op een moment dat dit nog van invloed kan zijn op de stellingname van bijvoorbeeld Nederland. Op zijn laatst zou ik dan in februari een rapportage van het kabinet op dit punt willen hebben.

Minister **Van Aartsen**: Natuurlijk kan ik zo'n rapportage tegen die tijd wel toezeggen, maar de diepgaande consultaties en de vraag "waar staan wij nu?" zijn in NAVO-verband pas in de orde tijdens de bijeenkomst in Reykjavik in mei.

De heer **Verhagen** (CDA): Ik zou dan van tevoren met de regering bepaalde stellingnames willen bespreken.

Minister **Van Aartsen**: Dat kan altijd maar volgens de gestructureerde aanpak die wij althans voor ogen hebben en waarvan wij moeten zien of het lukt om daarover in december tot goede afspraken te komen, is niet in Reykjavik de waarschijnlijke samenstelling van de lijst van kandidaten aan de orde, maar zal op basis van Reykjavik in Praag tot een